

Studiekvalitetsrapport for 2010 - samfunnsgeografiprogrammene

1. INNTAKSKVALITET

Med inntakskvalitet siktes det til studentens forkunnskaper og forutsetninger når de begynner på et studium ved UiO.

Ramme			Primørsøkere			Endring siste år i %	Poenggrense		
2008	2009	2010	2008	2009	2010		2008	2009	2010
55	55	50	106	117	95	-19%	45,4	39,5	42,1

Tabell 1. Opptakstill for bachelorprogrammet i samfunnsgeografi 2008-2010

- a) Inntakskvaliteten til bachelorprogrammet i samfunnsgeografi har steget fra 2009 til 2010 på tross av en nedgang i primørsøkere på 19%. En mulig forklaring er kuttet i opptaksrammen på 5 studieplasser. For søkere i den ordinære kvoten har programmet en høyere inntakskvalitet, både numerisk og i forhold til de øvrige bachelorprogrammene ved SV-fakultetet: 51,3.

Fra 2009 til 2010 var det liten forskjell i antall kvalifiserte søkere og inntakskvaliteten til masterprogrammet i samfunnsgeografi. Inntakskvaliteten (poenggrensen) var i 2010 på 62.88. Dette er lavere enn vi ønsker. Av 35 som fikk tilbud om plass hadde 19 søkere 63,5 poeng eller mer, og av disse 11 søkere 64,0 eller bedre. Dette er vi fornøyd med. Vi har de to siste årene hatt en nedgang i antall oppnådde programspesifikke grader. Dette kan være en mulig forklaring på nedgangen i inntakskvalitet for masterprogrammet i samfunnsgeografi. Vi har imidlertid ikke oversikt over antall fritt sammensatte grader med fordypning i samfunnsgeografi.

- b) I forkant av opptaket til bachelorprogrammet høsten 2010 hadde vi ingen egne tiltak på instituttnivå for å øke rekrutteringen av søkere til bachelorprogrammet. Høsten 2010 og våren 2011 satser vi på tiltak rettet direkte mot de videregående skolene. Dette gjør vi ved å tilby mini-forelesninger til videregående skoler i Østlandsområdet.
- c) Vi har ikke tiltak rettet mot underrepresentert kjønn, og vurderer vil heller å innføre dette. Kvinneandelen blant søkere med bachelorprogrammet i samfunnsgeografi som førsteprioritet var ved opptaket i 2010 55.8%. Det er vi fornøyd med.

2. RAMMEKVALITET

Med rammekvalitet siktes det til kvaliteten på det helhetlige fysiske og psykososiale læringsmiljøet.

- a) I 2010 har vi satset spesielt på førsteårsstudentene på bachelorprogrammet. Det har vi gjort gjennom flere tiltak, hvorav de viktigste er innføring av et eget emne forbeholdt førstesemesterstudentene på bachelorprogrammet og deltakelse i SV-fakultetets pilot-prosjekt med utvidet studiestart for de samme studentene.

Formålet med å innføre et obligatorisk emne forbeholdt programstudenter og utvidet studiestart er å øke kullfølelsen og redusere frafallet fra programmet ved å i semesterstarten fokusere mer på hva det innebærer å være student og på å styrke det faglig-sosiale læringsmiljøet på programmet og faget.

Det obligatoriske emnet forbeholdt programstudentene, SGO1001S, ble innført på bakgrunn av tilbakemeldinger fra studentene i forbindelse med periodisk emneevaluering av emnet SGO1001 Innføring i samfunnsgeografi høsten 2009. Formålet med emnet var å samle programstudentene og ha egne seminarer for disse som var rettet mot nye studenter, og ved dette øke kullfølelsen og gi en innføring i faget som er rettet mot studenter som kommer rett fra videregående skole.

I pilot-prosjektet ”Utvidet studiestart” har fokus vært på:

- tettere oppfølging av studentene gjennom hele første studieår
- at alle studentene får en studentkontakt, også de som ikke har deltatt i fadderordningen
- større faglig fokus i studiestarten

Alle førsteårsstudentene har fått tilbud om å bli med i en faddergruppe, kurs i læringsstrategier og eksamensforberedelser. I tillegg har alle studentene blitt innkalt til individuell veiledning med studiekonsulenten hvor tema for veiledningen er trivsel på programmet – faglig og sosialt, og veiledning i valg av emner og planlegging av studieløpet videre.

Gjennom utvidet semesterstart har vi avdekket et behov for en endring av det anbefalte løpet for bachelorprogrammet slik at vekten i undervisningen skyves over fra ex.phil og ex.fac til samfunnsgeografi i første semester. Vi innfører derfor for kull 2011 et nytt obligatorisk emne forbeholdt programstudentene: ”SGO1003 Å skrive samfunnsgeografisk”. Dette emnet skal tas parallelt med SGO1001 Innføring i samfunnsgeografi. SGO1001S legges samtidig ned, og ex.phil flyttes fra første til andre semester i det anbefalte løpet.

Det er for tidlig å si noe om effekten av disse tiltakene nå. Fra første semester til andre semester for kull 2010 har vi i inneværende studieår 38 av 59 studenter som følger det anbefalte studieløpet for bachelorprogrammet. Dette ser vi på som svært positivt i lys av at vi årlig har om lag 25 oppnådde bachelorgrader.

- b) Vi har ikke mottatt klager eller varslinger på det fysiske eller psykososiale læringsmiljøet. I den årlige programevalueringen av bachelorprogrammet kom det imidlertid frem at det er misnøye blant bachelorstudentene over at lesesalene brukes som eksamenslokaler.

3. PROGRAMKVALITET

Med programkvalitet siktes det til kvalitet i studieplanen og organiseringen av læringsarbeidet.

- a) Hittil har internasjonaliseringsarbeidet i forhold til undervisning ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi hovedsakelig vært forankret i administrasjonen. Instituttet har inngått relativt mange utvekslingsavtaler, med stor geografisk spredning – inkludert land i sør. Instituttet har vært blant de beste m.h.t. antallet inn- og utreisende studenter på instituttnivå, og har anstrengt seg for å sikre at studentene får innpasset delstudier fra utlandet. På bachelornivå har studieprogramet i samfunnsgeografi en struktur som ivaretar muligheter for studentutveksling. På masternivå ivaretar studieprogramet i samfunnsgeografi muligheten for å fullføre programmet på normert tid med delstudier i utlandet. Generell informasjonsarbeid og personlig veiledning mht studentens valg av vertsuniversitetet og moduler er et viktig innslag i arbeidet med internasjonalisering.
- b) Høsten 2010 opprettet Instituttet en arbeidsgruppe med oppgave å foreta en innledende gjennomgang av internasjonaliseringsarbeidet, i første omgang en vurdering av avtaleportefølje. Denne gjennomgang skal i neste omgang danne basis for en mer langsiktig modell for dette arbeidet. Arbeidsgruppen avholdt 8 møter, og drøftet følgende punkter:
- a. Hvilke forpliktelser har Instituttet overfor utreisende studenter?
  - b. Hvilke forpliktelser har Instituttet overfor innreisende studenter?
  - c. På hvilken måte ivaretar sosiologi og samfunnsgeografi engelskspråklig undervisning som er en forutsetning for denne type internasjonalisering?
  - d. Hvilke utvekslingsavtaler bør avsluttes og hvilke bør videreføres når eksisterende avtaler opphører?
  - e. Finnes det universitetsmiljøer som det er gode faglige grunner til å opprette tettere samarbeid med?
  - f. Hvordan kan internasjonaliseringsarbeidet føres videre og holdes oppdatert?

Arbeidsgruppen anbefalte Instituttet å utvide de internasjonale relasjonene til å omfatte noe mer enn bare studentutveksling og arbeide for et bredere engasjement i den vitenskapelige

staben. Slike avtaler vil ha bedre forutsetninger for å avspeile utviklingen i de to fagene, samtidig som de kan bli mer meningsfulle for miljøet.

- c) Det er på dette tidspunktet ingen planer om arbeid med etablering eller videreutvikling av fellesgrader.

4. UNDERVISNINGSKVALITET

Med undervisningskvalitet siktes det til kvaliteten på undervisning og veiledning slik at studentenes læringsutbytte blir best mulig.

- a) Den største utfordringen i arbeidet med å bedre undervisningskvaliteten er at studentene på emnene våre er tatt opp på ulike studieprogrammer, tilhører ulike studentgrupper og er på ulike stadier i studieløpene sine. Dette gjør at studentmassen på emnene på 1000- og 2000-nivå innen samfunnsgeografi er svært sammensatt. I den periodiske emneevalueringen av innføringsemnet SGO1001 Innføring i samfunnsgeografi høsten 2009 kom det for eksempel frem at det er et stort språk i studentenes oppfatning av nivået på emnet.

Studentenes ulike oppfatninger av nivået på undervisningen *kan* henge sammen med at studentene er på ulike steder i studieløpene sine. En stor del av studentene er førsteårsstudenter og tar emnet som en del av 80-gruppen i samfunnsgeografi, og emnet er da ett av de tre første emnene de tar ved UiO, mens svært mange av studentene på emnet tar det som en del av en 40-gruppe eller som frie emner og er betydelig mer erfarne studenter. For å veie opp for denne skjevheten opprettet vi, som tidligere nevnt, et eget emne for programstudentene på samfunnsgeografiprogrammet: SGO1001S Innføring i samfunnsgeografi. Emnet har felles undervisning med SGO1001 Innføring i samfunnsgeografi, men studentene på SGO1001S fikk flere seminarer, altså mer seminarundervisning. Dette fungerte godt.

Vi viderefører imidlertid ikke emnet. I studieveiledningene med førsteårsstudentene, som ble gjennomført i forbindelse med utvidet studiestart, kom frem at studentene ønsker seg mer undervisning i samfunnsgeografi første semester. Vi har derfor valgt å opprette et nytt obligatorisk emne på 10 studiepoeng som skal gi studentene opplæring i å skrive akademiske, samfunnsgeografiske tekster og som samtidig gir en innføring i viktige begreper og temaer innen samfunnsgeografi.

En annen utfordring er at vi har mange emner som tilbys på engelsk; fire av åtte emner på 1000- og 2000-nivå tilbys per i dag på engelsk. Det gjør at vi får mange internasjonale studenter på emnene våre. Dette er en utfordring i forhold til undervisningskvaliteten da spredningen i kunnskapsnivået til studentene blir enda større enn for andre emner, og dermed enda mer krevende med hensyn til å planlegge og gjennomføre undervisning som holder et godt faglig nivå og samtidig gir alle studentene mulighet til å henge med.

- b) Bachelorprogrammet i samfunnsgeografi fikk fra og med høsten 2010 en reduksjon i antall studieplasser på 9% (5 plasser) og masterprogrammet på 11% (3 plasser), men fikk en kompensasjon for reduserte studiepoengsinntekter fra og med høsten 2010. Disse midlene har vi brukt til å gi studentene en pott på kr 15000,- per semester til ulike studentsosiale tiltak, utvikling av utvidet semesterstart og et nytt innføringsemne for bachelorstudentene, samt støtte til samfunnsgeografiske frokostseminarer. I tillegg får alle første semesterstudenter på bachelorprogrammet i samfunnsgeografi tilbud om en studietur hvor det er lagt opp til møter med forskningsmiljøet i Lillehammer. Formålet med alle disse aktivitetene er å styrke det faglige og sosiale studentmiljøet på faget og gjennom det redusere frafallet og øke gjennomstrømmingen.
- c) Vi er fornøyde med pilot-prosjektet "Utvidet studiestart" og vil videreføre dette i 2011. Vi har sammen med bachelorprogrammet i kultur og kommunikasjon og fakultetsadministrasjonen søkt om Utdanningskvalitetsprisen for 2010.

På tre emner på bachelornivå (SGO1001S, SGO2400 og SGO3100) har vi i 2010 hatt en prøveordning med automatisk begrunnelse for eksamenskarakteren til alle kandidater. Erfaringene så langt er at det er rundt 30% av studentene henter begrunnelsene. Vi vurderer løpende om prøveordningen skal

videreføres, utvides, begrenses eller avsluttes. Det er per i dag ikke aktuelt å innføre automatisk begrunnles til alle kandidater på alle emnene våre; til det er det for få kandidater som henter begrunnelsene.

Vi legger så langt det er mulig til rette for at emneansvarlige som ønsker å utvikle emnene sine og prøve ut nye undervisnings- og eksamensordninger får mulighet til det. Eksempler på dette i 2010 er utprøving av nye vurderingsordninger på bachelornivå; mappeevaluering for SGO2400 og samlet vurdering for SGO3100.

5. RESULTATKVALITET

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Bachelorprogrammet, samfunnsgeografi (SVB-SGO)	43.9	42.9	41.0	38.7	41.4	41.0	42.0
Masterprogrammet, samfunnsgeografi (SVM2-SGO)	39.6	28.4	27.2	28.0	38.2	41.4	43.5
Masterprogrammet, development geography (SVM2-DEVG)	42.5	70.0	52.9	45.6	58.4	53.7	58.5

Tabell 2. Gjennomsnittlig studiepoengsproduksjon per aktive student 2004-2010

- a) Utviklingen i studiepoengsproduksjonen på bachelorprogrammet er positiv i perioden 2007 til 2010, og ligger godt i overkant av 40 studiepoeng per aktive student.

Utviklingen på masterprogrammet er svært positiv. Fra 2007 til 2010 har gjennomsnittlig studiepoengsproduksjon per aktive student økt fra 28.0 til 43.5, altså med 15.5 studiepoeng hvorav vi har hatt en økning i gjennomsnittlig studiepoengsproduksjon på 5 studiepoeng fra 2008 til 2010. I 2007 ble det innført obligatorisk innlevering av prosjektskisse, som fra høsten 2008 ble knyttet til fellesemnet SGO4011 Tenkning og metodologi i samfunnsgeografi i høstsemesteret. Fra høsten 2009 gjorde vi en større omlegging av masterprogrammet som hadde som formål på å legge bedre til rette for gjennomføring av programmet på normert studietid.

Kull	Normert studietid	Normert studietid + ett semester (akkumulert)
Vår 2006	12.5%	12.5%
Høst 2006	8.3%	25.0%
Høst 2007	26.6%	53.3%
Høst 2008	25.0%	66.7%

Tabell 3. Gjennomføringsprosent for masterprogrammet i samfunnsgeografi

- b) Vi har ingen nye tiltak for å øke gjennomstrømningen på studieprogrammene i 2010. Det ser ut til at tiltakene som vi gjorde i perioden 2007-2009 har hatt en positiv effekt på gjennomstrømningen. Av kullet som startet høsten 2008 fullførte 25% på normert tid. Dette er omtrent på nivå med kullet som startet 2007 hvor 26,6% fullførte på normert tid. Vi ser imidlertid en betydelig økning i antallet som hadde fullført etter 5 semesteret, opp fra 53,3% av 2007 kullet til 66.7% av 2008. Dette viser at vi har potensial for å øke andelen som fullfører på normert studietid.

Studiepoengsproduksjon, gjennomstrømning og gjennomføring på studieprogrammet i development geography påvirkes av andre variabler og har andre årsaksforklaringer enn masterprogrammet i samfunnsgeografi. De aller fleste studentene på dette programmet er kvotestudenter og har økonomisk støtte kun for to år. De øvrige er selv-finansierte studenter, vanligvis universiteter vi har avtale med i Afrika. Disse studentene får som hovedregel kun oppholdstillatelse i Norge fem semestre. For alle studentene på dette programmet er det en nødvendighet å gjennomføre på normert eller tilnærmet normert studietid.

År/Studieprogram	Bachelorprogrammet SVB-SGO	Masterprogrammet SVM2-SGO	Development Geography SVM2-DEVG
2004	8	0	0
2005	27	7	4
2006	33	17	3
2007	35	24	3
2008	28	40	6
2009	17	26	5
2010	24	24	5

Tabell 4. Kvalifikasjon: Oppnådde grader etter program, samfunnsgeografi 2004-2010

Tallene for oppnådde grader på bachelorprogrammet er vi usikre på. I følge tallene utarbeidet av studieavdelingen ved forrige studiekvalitetsrapportering hadde vi 24 oppnådde grader i 2009. Dette tallet har nå sunket til 17 i årets tall fra studieavdelingen uten at vi forstår hva som er årsaken.

6. STYRINGSKVALITET

Med styringskvalitet siktes det til institusjonens evne til å styre kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av egen virksomhet.

- a) I 2010 har UiOs kvalitetssikringssystem blitt fulgt opp gjennom midtveiseevalueringer, periodiske emneevalueringer, årlige programevalueringer og tilsynssensur. Vi mener vi har lykket i større grad enn tidligere i å følge opp kvalitetssikringssystemet og intensjonen i dette.

Alle emner som ble undervist vår og høst ble midtveisevaluert, og det ble gjort periodiske emneevalueringer av emnene SGO1910, SGO2400, SGO4501 og SGO4202 på høsten. Tilsynssensor Arnt Fløysand har ført tilsyn med hele emneporteføljen vår og har grundig evaluert emnene SGO1001, SGO4011 og SGO4601. Tilsynssensor trekker særlig frem periodisk evaluering av SGO1001 høsten 2009 som forbilledlig, og peker på at denne evalueringen har fått frem konstruktive og positive tilbakemeldinger. Vi har gjennomført årlige programevalueringer etter høstsemesteret 2010. Studentdeltakelsen varierte fra 22,5% på bachelorprogrammet til 33% på masterprogrammet. Tilbakemeldingene fra studentene er gjennomgående positive. Et betydelig flertall av besvarelsene ble levert inn av studenter som har fått opptak på programmene de to siste årene. Dette er vi brukbart tilfreds med. Tilsynssensor anbefaler at programutvalget arbeider for å øke studentdeltakelsen i evalueringene vi gjennomfører.

Vi arbeider hele tiden med å følge opp funn som gjøres i evalueringene. For å nå dette målet integreres oppfølgingen i det løpende arbeidet med utviklingen av programmene og det øvrige studieadministrative arbeidet knyttet til disse. Alle evalueringsrapporter skal gjøres tilgjengelig via de enkelte program- og emnesider på nett.